

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ára 1 lej

IV évfolyam 250 sz.

1935 szeptember 13.

Péntek

Abbahagyja tárgyalásait a genfi ötös bizottság

Mussolini magatartásán megtörik a béke tenntartására irányuló minden erőtesztés. -- Olaszország hódító törekvéseivel egész Európa szembe fordul

Talán a világ egyedüli helye volt Genf, ahol még a legutolsó órákig — ha csak kifelé is, — hittek a békés megoldás lehetőségében. A tegnapi nap eseményei azonban olyan irányba sodorták a világpolitikát, hogy ma már a Népszövetség folyosóin idegesen futkározó diplomaták sem hisznek abban, hogy a vérozónt meg lehet utjában állítani.

A Népszövetség tanácsa által kiküldött ötös bizottság erőfeszítései éppen úgy, mint az előző tanácskozások: kudarcot vallottak. Olaszország nyíltan bevallotta, hogy a fegyverekre bizza a döntést, Addis Abebában pedig felkészültek a fegyverek elleni fegyveres védekezésre. Kint nincs, a háború itt van a kapuk előtt.

Minden percben várja az olasz nép az általános mozgósítás kihiraitését

Genf, szeptember 11.

Az ötös bizottság zárt üléséről kiszivárgott hírek szerint azt a javaslatot akarták a Népszövetség elé terjeszteni, hogy az Abesszíniában érdekelt hatalmak csendőri karhatalmat létesítsenek a keletafrikai császárság területén. A lapok ezzel kapcsolatban leszögezik, hogy

Abesszínia semmiféle protektorátust nem fogad el, de nem fogadja el ezt Olaszország sem, amely nem hajlandó alávetni magát az ötös bizottság illetékeségének.

Aloisi báró ugyanis kijelentette, hogy Olaszország semmiféle kötelezettséget nem vállal az ötös bizottsággal szemben. Ebből azután nyilvánvaló az a következtetés, amit a Népszövetség folyosóin vontak le a diplomaták, hogy

Olaszország az abesszín konfliktust kizárólag fegyverrel akarja megoldani. Ugyanesek e kijelentésből biztosra vehető az is, hogy Olaszország haladéktalanul bejelenti a Népszövetségből való kilépését.

A tegnapi nap folyamán az ötös bizottság ülésezei kivül Laval, Eden és Hoare angol külügyminiszter folytattak tanácskozásokat, majd Laval Aloisival tárgyalt.

Lemondott Maramures prefektusa

Sighetul Marmatiei szept. 11.

Mihali Gavril, Maramures megye prefektusa beadta lemondását. A miniszterelnök elfogadta a lemondást és az ügyek vezetésével Lucescu közigazgatási vezérfelügyelőt bízták meg az új prefektus kinevezéséig. Hogy ki lesz Maramures megye prefektusa, arról még nem döntöttek.

Aloisi báró kijelentései után egyébként az ötös bizottság kebelében az a terv merült fel, hogy

beszűntetik további tárgyalásaikat, miután Olaszország álláspontja minden további tanácskozást lehetetlenné tesz. Később Laval intervenciójára elküldtek ettől a tervtől és elhatározták, hogy ma folytatják tanácskozásukat. Ezekről azonban a helyzet enyhülését nem lehet várni, az ötös bizottság fáradozásai éppen úgy mint az előbbi tanácskozások teljes kudarcot vallottak.

A londoni, párisi lapok sötéten látják a hely

zetet. A londoni lapok úgy tudják, hogy Laval újabb engedményeket hajlandó tenni Olaszországnak, amelyekkel azonban nem ér célt. A világ érdeklődése mindenestre Hoare angol külügyminiszter genfi beszéde felé fordul, mert

ez a beszéd a háború és béke, egyben pedig a Népszövetség sorsa fölött lesz hivatott dönteni.

A Star című londoni lap úgy tudja, hogy a Népszövetség folyó közgyűlést mindaddig nem rekesztik be, amíg az olasz-abesszín viszály ügyét véglegesen el nem tézik. (Ha ugyan közben Olaszország nem távozik Genfből és meg nem indítja a háborút. Az erre vonatkozó javaslatot vagy Litvinov, vagy

a kisantant államok egyikének delegátusa fogja előterjeszteni.

A párisi sajtó rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít Laval és Hoare tegnapi tárgyalásainak. A Matin megállapítja, hogy

az angol-francia együttműködés ma erősebb, mint valaha, amire nagy szükség van most, amikor a helyzete percetől-percre válságosabb.

Németország sem segíti Olaszországot

A Daily Telegraph úgy tudja, hogy Hoare után Laval is felszólal a közgyűlésben de egyikük sem tesz határozott javaslatot. Az angol lapok egyebekben számítanak arra, hogy a skandináv és délamerikai államok Anglia javaslata mellé állanak és az Olaszország elleni büntető intézkedéseket fogják sürgetni. Azt, hogy Németország támogatná Olaszországot,

nem tartják valószínűnek. Ilyen körülmények között Olaszország méltán tart hat attól, hogy egész Európa szembe fordul hódító törekvéseivel.

Ugy látszik azonban hogy a Duce ezzel edes keveset törődik. Mint Rómából érkező jelentések közlik,

Mussolini elrendelte az országban levő fascista milícia általános gyülekezését, amelyre a felt szíréna bugásokkal és dobpergésekkel adják meg az egész országban. Ez nem egyéb, mint az általános mozgósítás.

Az olasz lapok ezt a "seregszemlét" nagy lelkesedéssel fogadják. A félhivatalos Popolo d'Italia azt írja, hogy ez a rendelkezés döntő állomás Olaszország történetében. —

Olaszország — írja a lap — elhatározta, hogy kiharcolja a maga igazát. Abesszíniát le kell fegyverezni és katonai megszállás alá kell vetni. Olaszországnak joga van a fegyveres megoldáshoz és igazának és erejének teljes tudatában bizza a döntést a fegyverek erejére.

Addis Abeba, szeptember 11.

Tudvalevőleg az abesszín kormány elutasította az olasz követtség ama kérését, hogy a követsegi épület őrségét erősítsék meg. Most az olasz követtség azt az indítványt tette, hogy angol mintára engedjék meg, hogy a követtség saját csapataiból álló őrséget kaphasson. A négyes kormánya ezt a kérést is elutasította és kijelentette, hogy nem engedi meg bennszülött olasz katonáknak Addis-Abeba-ba való beutazását.

Sigheten havazott

Sighetul Marmatiei szept. 11.

Az ország északi részén igen hidegre fordult az időjárás. A tegnapi nap folyamán Sigheten és környékén havazott. A havazás több mint egy fél órát tartott.

Az 500 főnyereményes őszi tombola 15. száma

Március 15-ig meghosszabbítják az ostromállapotot és cenzurát

Egyes városokat feloldanak az ostromállapot alól?

Bucuresti, szept. 11.

Az ostromállapot és a cenzura, — mint ismeretes — szeptember 15-én lejár. Előtte való nap, a hivatalos lapban királyi dekretum fog megjelenni, amely újabb hat hónappal, — tehát március 15-ig — meghosszabbítja az ostromállapotot és a cenzurát.

A holnapi nap folyamán egyébként minisztertanácsot hív egybe a fővárosba érkező miniszterelnök, hogy megbeszézzék az ostromállapot és a cenzura meghosszabbításáról szóló királyi dekretumot. Ugy hírlik, hogy az ország bizonyos területeit kivonják az ostromállapot rendelkezései alól.

Göring megfenyegette Litvániát

Königsberg, szeptember 11.

Göring birodalmi propaganda miniszter az egyik határszéli német városban mondott beszédében éles hangon foglalkozott a Memel problémával. Lehetetlennek mondta, hogy egy kis állam a maga németnyelvű állampolgárait elnyomja. Nem adtuk fel

a reményt, — mondotta Göring, — hogy a memeli egyezmény aláíró hatalmai arra a meggyőződésre jutnak, hogy az itten élő németekkel szembeni bánásmód valóban az egyezmény megsértését jelenti és hogy az erőyes beavatkozás tovább már nem halasztható.

A legújabb maglaviti „csoda“

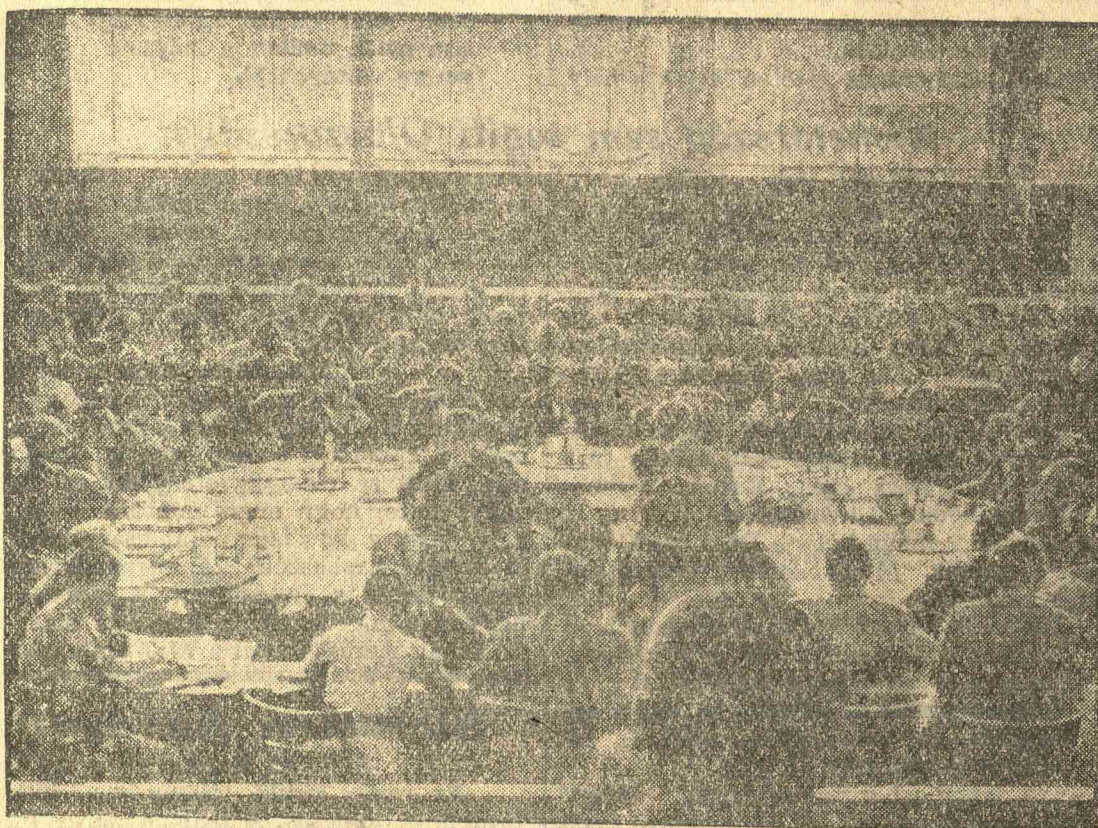
Minden pénzhamisító Maglavitba teszi székhelyét

A „megigézett“ nép nem pengeti a százejeseit, nem „csoda“ tehát ha itt legkönnyebben lehet tuladni a hamisítványokon

Maglavit, szeptember 11.

Nem mulik el nap, hogy Maglavitról valami hír ne érkezzék. Hol rossz, hol jó, de az utóbbi vajmi ritkán. Legújabbán a Nemzeti Bank és a rendőrség is beleszólt a maglaviti csoda ügyében, mert Maglavit környékén a hamis százejések „csodamód“ elterjedtek. Soha és sehol még annyi hamis százejés nem forgott közkezen, mint Maglavitban. Megállapították, hogy a legtöbb hamis pénz a következő helyeken van: Sterhaia,

Calafat, Balta-Veche, Filias és természetesen Maglavit. Amint eddig a rendőrség megállapította, az ország összes pénzhamisítói Maglavitba gyűltek, hogy a csodapásztor által megbabonázott tömegnek hamis százejéseket szózzon a nyakára. Ugyanis az a tény, hogy a vallásosságtól megigézett tömeg most nem pengeti a százejéseket, hogy jók-e vagy sem, mert nem is meri feltelezni, hogy a nagy próféta közelében ilyen nagyszabású szélhámosság is legyen.

A Népszövetség tanácsának drámai ülése

Egy pillantás a genfi ülésterembe pár perccel azelőtt, hogy Aloisi báró olasz megbízott, az abesszin delegátus Jeze tanár meghallgatása miatt kifejezett tiltakozása jeléül elhagyta az üléstermet. Az asztal baloldalán látható az elnök, tőle jobbra Laval és Aloisi báró jobboldalt.

Kivágandó és összegyűjtendő

15 Igazoló szelvény.

Aki 40 szelvényt összegyűjt, az résztvehet az 500 nyeregményes tombolán

1935 szeptember – október hó

Megjelent a piacon az új kukorica

Bucuresti, szeptember 11.

A gabonapiac mai szenzációja az, hogy az új kukorica megjelent a piacon. Évek hosszú sora óta nem volt eset arra, hogy szeptember első hetében már piacon legyen az a termés, amelynek szedéséhez szeptember második felében szoktak a gazdák hozzákezdeni. A másik feltűnő és örömdetes jelenség, hogy az új kukorica nagyszerű minőségű és szállítóképes állapotban van. Mind ez elsősorban a nagy szárazság következménye, amely a nyáron át uralkodott.

Eckhardt Tibor autóbalesese

Budapest, szept. 11.

Eckhardt Tibor a hevesmegyei Pétervásár községben a kisczardapárt nagygyűlésén beszédet mondott. Kijelentette, hogy két feladatot tűz maga elé élete céljául. Az első a politikai egyenjogúság kiverekedése, a másik a gazdasági kizsákmányolás elleni küzdelem minél erősebb folytatása. Szerinte a bajok nagy része a nyílt választások következménye. A nagygyűlés után Eckhardt autójával Taar községbe ment. Utközben kisebb baleset érte autóját, amennyiben a fék felmondta a szolgálatot és a gép egy lejtőről visszacsuszott. Eckhardtnek azonban semmi baja sem történt.

Mussolini és a francia frontharcosok

Roma, szeptember 11.

A francia katolikus frontharcosok, akik jelenleg Rómában tartózkodnak, tegnap megjelentek a Piazza Venezian Mussolini előtt. A Duce beszédet tartott a francia katolikus frontharcosoknak és többek között a következőket mondotta:

„Remélem, hogy jó emlékezetetekben fogjátok megtartani azokat a napokat, melyeket itt töltöttetek el az olasz nép között. Ez az ország szereti a békét, de csak akkor, ha igazságtól van körülvéve.“

A beszéd végén egy feketeinges zászló alj tiszteleggett a miniszterelnök előtt, majd Beregey, a francia katolikus frontharcosok vezetőjét Mussolini magánkihallgatáson fogadta és egy aranykeresztet adott neki.

Földrengés Törökországban

Istanbul, szeptember 11.

Smirna közelében tegnap négy hatalmas földrengés volt, amelynek szerencsére emberáldozata nem volt, mert a lakosság a földrengés első gyenge lökésére a szabadba menekült. Több ház összedőlt. Az anyagi kár eléggé jelentékeny.

Emberi csontokat találtak a marghitai park ásásánál. A marghitai község tanács határozata folytán hozzákezdtek a Margit szálló előtti térség befásításához és parkosításához. A park közelében furják meg az ártézi kútát is. A téren való ásások során a munkások emberi csontokra bukkantak. Valószínűnek tartják, hogy a régi csontok a református templom mellett levő régi temetőből származnak.

letekig tartó tárgyalás után

Helyreállt a gazdasági béke Románia és Németország között

Németország 20 ezer vagon sertést vásárol Romániától

Bucuresti, szept. 11.

Hosszu, több héten keresztül tartó tárgyalások után, melyeket a Leon alminiszter vezetésével Berlinben időző küldöttség folytatott a német gazdasági miniszterium kiküldöttjeivel, végre mégis létrejött a román — német megállapodás.

Utolsó pillanatban még ugylátszott, hogy a tárgyalások megszakadnak. Leon miniszter utolsó jelentésében rámutatott arra, hogy vagy teljesítjük a németeknek néhány lényeges követelését, vagy megszakadnak a tárgyalások. Erre Costinescu kereskedelmi

miniszter új utasításokat küldött Berlinbe, melyek alapján megtörtént a megegyezés, amelyet rögtön írásba foglaltak és aláírtak.

Leon alminiszter már meg is érkezett Bucurestibe, ahol nyilatkozott a sajtó munkatársai előtt. Kijelentette, hogy sikerült megeremetni Németországgal a gazdasági békét, Romániára igen előnyös módon. Németország elismerte a 44 százalékos felárat, ugyanakkor Románia csak a petroleum, gabona, fa, gyümölcs, olajbogyó és vágott hus után fizeti a kiviteli prémiumot. Május eddig 20 ezer vagon sertést kötöttek le Németország számára.

**Iparunk és kereskedelmünk hű tükre lesz
az oradeai Kereskedelmi Csarnok**

Őszi kiállítása és mintavására

szeptember 14 22-ig. 50 százalékos vasúti kedvezmény az ország bármely állomásáról és lényeges kedvezmény az autóbuszokon

Játékosársai szemeláttára szívenlőtte magát egy aradi klubban a „gummi- bocskorok fejedelme“

**Egész Arad közönsége megdöbbenéssel áll a rejtélyes
ön yilkosság előtt. -- Kárvavesztései vagy idegössze-
roppanása kergette halálba a jómódu vállalkozót?**

Arad, szeptember 11.

Az aradi Háztulajdonosok Klubjának játéktérjében megrendítő öngyilkosság történt az éjjel:

Mairovits Valér ismert nevű aradi vállalkozó a ruletteremben tartózkodó játékosok szemeláttára szívenlőtte magát és pár perc múlva kiszenvedett.

Mairovits állandó látogatója volt a klub nemrég megnyitott játéktérjében, ahol igen nagy összegekben játszott. A szerencse forgandósága következtében hol nyert, hol nagyobb összegeket veszített. Az éjjeli ismét veszített és minden valószínűség szerint ez keserítette el annyira, hogy

a klubból hazaszaladt Browningjáért és visszatért a klubba, ahol elkövete végtetes tettét.

Mairovits egyébként igen szép karriert fu-

tott be. Ő honosította meg az országban a gummi-bocskort, amelyet — mint ismeretes — használt autógummikból készítenek. A vállalkozót általában a „gummi-bocskorok fejedelmé“-nek nevezték. Halálát felesége és 14 éves fia gyászolják.

Mairovits mindössze 39 éves volt. Újabb feltevések szerint nem vesztéseivel kergette a halálba, mert mielőtt még kártyázni kezdett volna, többször hangoztatta barátai előtt, hogy az élet terhére van. Az is tény, hogy az utóbbi hetek folyamán 48 ezer lejt vesztett, ami Mairovits vagyona mellett jelentéktelen összeg volt. Nincs tehát kizárva, hogy a fiatal vállalkozót idegösszeroppanása kergette a halálba, amit a folyó vizsgálat van hivatva megállapítani.

A szerencsétlen véget ért fiatal vállalkozót szerda délután temették a város óriási részvéte mellett.

Görögország hadihajókat épít

Athén, szeptember 11.

A görög kormány több külföldi hajógyártól árajánlatot kért hadihajók gyártására. Hír szerint a görög kormány új típusú hadihajókat és tengeralattjárókat akar építtetni. A hadihajók között van négy torpedóromboló is.

Fegyelmi eljárás indult 11 ref. lelkész ellen

Lapunk tegnapi számában beszámoltunk a közeli Sacueni községben tartott ünnepélyes esperesi beiktatásról amely alkalommal a nyugalomba vonuló Végh József esperes helyére Szabó Zoltánt iktatták be. A vasárnapi lelkész beiktatásáról az a tízenegy lelkész akik annak idején Szabó Zoltán esperessé választása ellen foglalt állást, tüntetőleg távolmaradt. A református egyházmegye főgondnoka most fegyelmi vizsgálatot indít az ünnepségről távolmaradt lelkészek ellen.

Hörszögök pusztítanak a sacueni gazdák földjein. A sacueni gazdálkodók földjeit az utóbbi időben hörszögök lepték el, amelyek nagy károkat okoznak. A gazdák különböző mérgekkel próbáltak védekezni a nágesálók ellen, azonban igen kevés eredménnyel. Dr. Chis főszolgabíró teljes támogatását ígérte meg az újabb természeti csapás által sújtott gazdálkodóknak, kik most együttes erővel próbálnak valamelyes megoldást találni a kártékony nágesálók pusztításai ellen.

RÁDIÓMŰSOR

CSÜTÖRTÖK

Bucuresti. 13 Lemezek 13.45 Tőzsde sport. 13.55 Lemezek. 14.15 Hírek. 14.35 Lemezek. 18 Kis rádiózenekar. 19 Hírek. 19.15 A zene folytatása. 20 Felolvasás. 21.20 Falla, Albeniz és Granados lemezek. 20.45 Felolvasás. 21 Wagner: Walkür, opera lemezek. A szünetben hírek.

Budapest. I. 7.45 Torna, utána hanglemezek. 11 Hírek 11.20 Felolvasás 11.45 Felolvasás. 12.10 Nemz. vígjelzőszolg 13 Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05 Weidinger Ede szalonzenekara. 14.30 Bangó Jancsi és cigányzenekara. 17.10 Somfai Margit meséi. 18 Előadás. 18.30 Hanglemezek. 20.05 Matuska Miklós énekel. 20.40 Előadás. 21.10 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 22.50 La katos Tóni és Misi cigányzenekara muzsikál 24.05 Sándor György zongorázik. 24.40 Guttenberg György jazzzenekarának műsora. — Sebő Imre énekszámaival.

PÉNTEK

Bucuresti. 13 Lemezek. Tőzsde. Sport. 13.45 Lemezek. 14.15 Hírek. 14.35 Lemezek. 18 Rádiózenekar. 20 Felolvasás. 20.20 Lemezek. 20.50 Könyv és folyóirat szünet. 21 Felolvasás. 21.15 Berger Ernő hegedül. Folescu G. énekel. 22.05 Kis rádiózenekar. 23.15 Hírek külföldre németül és franciául. 23.20 Kis rádiózenekar. 24 Lemezek.

Budapest. 7.45 torna, utána hanglemezek 11 Hírek. 11.20 Két felolvasás. 13. Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05 Kauferné Elías Ilona énekel. Bihariné Kádár Klára hegedül. 14.30 Rendőr fiúvőzenekar. 17.10 A rádió diáklőrája. 18 Előadás. 18.30 Lakatos Flóris és cigányzenekara. 19 A rádió tárgysorsjátéka. 20.01 Budai dalárda. 20.50 Sportközlemények. 21 Kis Szinpad. Így volt ez valaha régen. Hangjáték két részben. 22.05 Hanglemezek. 22.20 A rádió külügyi negyedőrája. 23.30 Losoncz Schweitzer Oszkár szalonzenekara. 24.30 Horváth Rezső és cigányzenekara muzsikál

Váratlan akadály a bucuresti-tokiói repülőút előtt Románia nem kérhet Mandzsukutól átrepülési engedélyt, mert még nem is ismerte el a mandzsu függetlenségét

Bucuresti, szept. 11.

Papan főhadnagy, mint ismeretes, repülőgépen Tokióba akar repülni. Utja ele most váratlan akadály gördült. Ugyanis a légi út Mandzsukon vinne keresztül, azonban tekintve azt, hogy Románia nem áll diplomáciai összeköttetésben Mandzsukoval, mert még nem ismerte el Mandzsuk

kut független államnak, nem is kérheti a keresztülrepülést az ország felett. Most Papan főhadnagy úgy határozott, hogy egyelőre csak a Bajkál tóig repül és onnan közvetlenül fogja kérni a keresztül repülési engedélyt, amelyet minden valószínűség szerint akadály nélkül meg fog kapni.

3. oldal. "ERDELYI MAGVARSÁG"

1935 szeptember 13.

BÜNÖS VAGYON

— Detektivregény —

35

Még tétozva ödögött a lépcső alján, mikor alulról a pince felől nesz ütötte meg a fülét és egyszeriben felserkentette. A zaj kazánajtó csikorgása volt, nem lehetett félreismerni. A lépcső háta mögött vasajtó nyílt. Ahogy Dave előre sejtette, a pincelépcsőt zárta el és a vége sötétségbe veszett. Hamarosan a pincében találta magát. Koromsötét volt, csak a kazánházban égett egyetlen villanykörte. Testes, fehér ember állt a világosságban és a kazán hamuját irtette ki egy ládába.

Dave szeme felcsillant, mikor meglátta az embert. Pontosabban a durva és még lehetségesen szennyes ruhának örült meg.

A fűtő az utolsó lapát szenet is rádobta a tüzre, bezárta a kazán ajtaját és a lapátot a falnak támasztotta. Aztán ócska anybőr kabátjáért ment, amit munka közben ledobott. Ekkor suhant ki Dave az oszlop mögül és bunkójával a fejére sujtott.

Tompán puffant le a test a padlóra. — Dave arcán nyoma sem volt a szánakozásnak. Fél szemmel a hátsó lépcsőt figyelte és hozzálátott, hogy lehuzza a fűtő ruháit.

Magára kapta a ruhaneműket felragadta az öreg kabátot meg a rongyos sapkát. Néhány lépcsőfok, ami falba vágott ajtóhoz vezetett, megmutatta, hogy hol szorított bejönni a pincébe a fűtő. Fél perc múlva Dave az uccán volt.

XIV. FEJEZET.

A Washington Square-i házban nehéz gondolatokkal viaskodott Irvin Beekman. Elmerüléséből csak Cora könnyű lépésének zajára tért magához. Az asszony karján hozta fehér szőrmebelépőjét. Kék szemében gondtalan jókedv, az ajka kis dalt zümögött.

— Tizenöt perc múlva indulnunk kell — szólalt meg könnyedén Cora. — Nem mennél föl, hogy végleg elkészült, drágám?

— Csakugyan el kell mennünk erre az átkozott vacsorára?

Az asszony nevetett.

— Minden rendben van közted és Jim Mann közt? — kérdezte ártatlanul.

— Nagyon jól tudod, hogy semmi nincs rendben — felelte halkán a férfi.

Cora elhúzódott tőle:

— Miért nem mondd el, hogy mi történt? Vagy nem tartozik rád?

— Hallgass ide Cora — mondta türelmesen Beekman. — El tudnád viselni, ha Jim Mann szolgája lennék? Mit gondolnál rólam, ha én, aki megesküdtem, hogy megtöröm ennek a gazembernek a hatalmát és börtönbe juttatom, most alázatosan állást fogadnék el tőle? — Cora haragosan vállat vont.

— Mit feleltél Jim Mannak?

— Kidobtam!

— Te örültél! — Cora a kezét tördelte. — Jim Mannat nem bírod legyőzni. Ő fog tönkretenni téged. És ha az útjába állsz, egyszerűen lelő.

— Nem hagyom abba a harcot csak az ért, mert veszélyes.

— Ez mind csak üres szóbeszéd. Ő a hatalmasabb. Hívd föl, mielőtt elmennénk.

— Világos választ akarok! — csattant föl most Beekman hangja. — Tizenkét éve élünk együtt és ma jobban szeretlek, mint valaha. Pedig azt hittem, hogy jobban már nem is lehet szeretni. Felelj! Ha Mann győz az első menetben, ha átmenetileg én leszek a legyőzött, elhagysz engem?

Az asszony arca vonaglott a szeme el-sötétedett.

(Folyt. köv.)

4. oldal.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1935 szeptember 12.

Ujabb fontos utasítások a falusi hengermalmok részére

Egy hónap alatt 48 millió folyt be a lisztilletékekből

Bucuresti, szeptember 11.

Mint ismeretes, a lisztértékesítési illetményekkel kapcsolatban a kis és közepmalmok szövetsége megegyezést kötött a kormánnyal, hogy a falusi hengermalmok részére az általánnyadót rendszerét alkalmazzák. Az általánnyadót életbe léptető minisztériumi rendelet már a legtöbb pénzügyigazgatósághoz meg is érkezett és augusztus 15-ére visszamenő hatállyal életbe is lépett. A rendelet szerint a nem kereskedelmi jellegű falusi malmok hengereik folyómete-rei után évi 4 ezer lej általánnyadót kell fizessenek. Az általánnyadó fizetése havi részletekben történik.

Az általánnyadó alá eső falusi malmok továbbra is csak úgynevezett falusi őrlési végezhetnek és csak a vámként kapott buzárt őrlhetik meg s hozhatják forgalomba. Ezután a forgalomba hozatalra engedélyezett lisztmennyiség után azonban előzetesen ki kell fizetni a 25 banis hadfelszerelési és 90 banis értékesítési illetéket.

A malmok hengereinek folyómete-rei után járó 4 ezer lejes adó havi részleteit minden hónap 10-éig be kell fizetni, ellenkező esetben egyetlen havi részlet kifizetésének elmulasztása is az általánnyadó kedvezményének elvesztésével jár. Az adót a malmok által bejelentett valamási iverk alapján állapítják meg. A valamási iverk adatait később hivatalosan is ellenőrzik. Azok a malmok, amelyek elmulasztották a valamási iverk benyújtását, továbbra is fizetik a kilogrammonként megállapított illetékeket.

Az általánnyadóval kapcsolatban tegnapelőtti értekezlet volt a pénzügyminisztériumban, ahol Negure földművelésügyi államtitkár jelentést tett, mely szerint az illetékekből a várt havi 40 millió lej helyett 48 millió lej folyt be a múlt hónap folyamán. Az értekezleten a miniszter felemlítette hogy több ezer lej értékű bírságot róttak ki már eddig is a kihágások elkövetői ellen és több pékműhelyt be is zártak.

Uccai harcok a német katolikusok és nácik között

Lőszert akartak csempészni a horogkeresztesek Csehszlovákiába

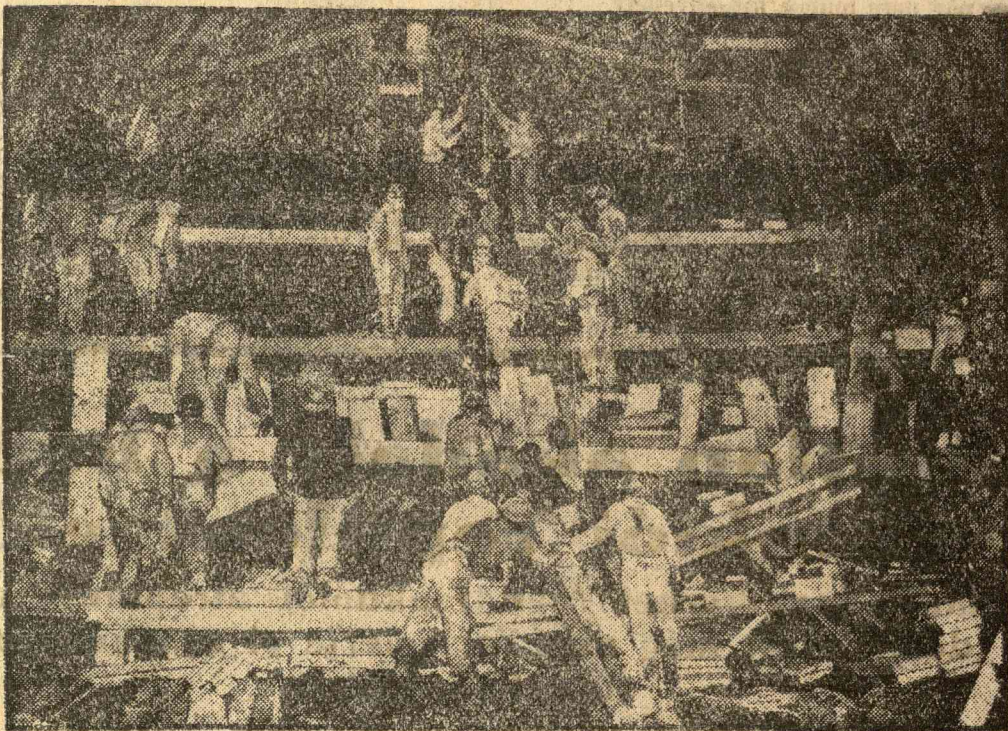
Berlin, szeptember 11.

A katolikusok és hitleristák között az ellentét mind jobban mélyül. Nem múlt el nap, hogy valahol a katolikusok és a nemzeti szocialisták össze ne ütköznek. Az ügy egészen komolyra fordult. Tegnap este Deutsch-Eylandban a hitleristák megtámadtak egy katolikus ifjúsági csoportot és rövid de heves küzdelem keletkezett, a melynek során több revolverlövés is történt. Egy katolikus és három hitlerista súlyosan megsebesült. A rendőrség közbelépése akadályozta meg a nagyobb vérengzést.

A nemzeti szocialisták egyébként tovább folytatják aknamunkájukat a szomszédos államok területén is. Alig múlt el két nap, hogy Klagenfurtban leplezték le nemzeti szocialista összeesküvést, most Prágából

jelentik, hogy a cseh-német határon két gyanús idegent tartóztattak le, akik két láda puskagolyót akartak a cseh határon átesempészni. A határőrök azonban lefűlelték őket. A két német semmiféle felvilágosítást nem akart adni, azonban a vizsgáló megállapította, hogy a munició Nemetszágból való és a csehszlovák nemzeti szocialisták számára volt küldve.

Folyik a munka a Crasna szabályozásánál. Ismeretes, hogy Simleul Silvaniein megkezdtek a Krasna szabályozását, mert a folyó gyakori áradása állandóan veszélyeztette a lakosság vagyonát és életét. A munkálatokra három millió van előirányozva és 1200 munkás dolgozik a folyó szabályozásán, ami így igen hamar elkészül.

Északamerikában megismétlődött a berlini földalatti vasút katasztrófája

Kalifornia Contra-Costa-Konnty nevű városában az épülő földalatti vasú alagútja beomlott és a romok alatt hat ember lelte halálát. Képünkön a kirendelt nagyszámú munkásság mentőmunkálatai láthatók.

Kik nyertek a tombolán?

Jelenkeznek a nyerők

Legutóbbi tombolánk nyerői egymás után jelentkeznek. Névsorunk közlését meg kezdjük a következőkben:

Női ruha: 1237 Nagy Erzsébet, 2542 Petneházy Jánosné, 359 Jónás Iránke, 1620 Wohl Janka.

Férfi öltöny: 3644 Tamási Géza, 1606 Kiss András, 769 Kigyósi Endréné, 2084.

10 méter vászon: 3322 Herz Gizella, 1956 Szerémi Annus, 780 Balogh Lajos, 1762 Kovács György, 1560 Jakab Lázárné.

Nyári vászon cipő: 1121 Jób Sándor, 201 Seres Sándorné, 1200 Meleg József, 821 Fazekas N., 1556 Tolna Ferenc.

Fésű garnitúra: 992 Siró József.

2 pár női harisnya: 2445 Malosaid Gustav, 2291 Kepes Margit, 693 Orbán Mikovicsné

2 pár zokni: 1157 Pelcz József, 1941 Nasitz Béla, 1181 Bauer Sándor, 2903 Nagy Sándorné, 1507 Czuczor György, 692 Rácz Károly, 1241 Dudás Béla

Női svájci sapka: 1149 özv. Magyar Józsefné, 1381 Nagy Lajosné.

Ridikül övvel: 222 Zsiros Imre, 1926 Takács István, 2487 Szilágyi Eszter, 2457 Barna Irén.

Hajkefe: 3223 Friedmann Pál, 3528 Bokor Eszti, 2643 Szabó Bálint, 1941 Szulovits József, 3639 Chladek János, 1921 Schwartz Dániel.

PAP DROGUERIA

Oradea lego csóbb, legmegbízhatóbb drogueriája
Szükségletét itt szerezze be!

ORADEA

BULEVARDUL REGELE FERDINAND No. 9.

Mi az igazság a Kenyeres-Kaufmann ügyben?

A belíui főszolgabíró jelentésével szemben Kaufmann Náthán belíui rabbi Aradon nyilatkozott és védelmébe vette „fiát”

Arad, szeptember 11.
Megírtuk lapunk tegnapi számában, hogy a belíui főszolgabíró betérjesztette jelentését a Kenyeres-Kaufmann ügyben, amelynek során Kaufmann Náthán a belíui rabbi állítólag kijelentette volna, hogy Kenyeres budapesti képviselő neki nem is fia, nem is zsidó vallású és csupán ő nevelte fel a gyermeket.

Ez a vallomás mindjárt az első percekben kissé fantasztikusan hangzott. Hiszen ha ez így van, a belíui rabbinak és Kenyeres-Kaufmannnak elég ideje lett volna ezt eddig is leszögeznie. De ezenkívül is, az a tény, hogy Kaufmann Náthán, a belíui főrabbi tegnapelőtt átutazott Aradon, ahol nyilatkozott az újságíróknak, akik előtt kijelentette, hogy

mindazok a vádak, amelyek fia ellen hangzottak, rövidesen össze fognak omolni.

A vádak tehát „fia” ellen hangzottak el. A főrabbi ezután Miklós fia iskolaéveiről kárrierjéről beszél és mindenkor mint fiát emlegette a fajvédő képviselőt. Nehezen képzelhető tehát, hogy ugyanakkor, amikor Kenyeres-Kaufmannról, mint fiáról nyilatkozik egy hivatalos jelentésben eskü alatt vallotta volna azt, hogy a képviselő nem fia.

Itt írjuk meg, hogy a budapesti ügyészségnek a napokban elkészült vádirata 17 rendbeli közokirathamisítás vétségével és kétrendbeli csalás büntetével vádolja Kenyeres-Kaufmann.

Lépfenés tehén husát mérték ki egy Tileagd melletti községben

Egy asszony meghalt, három férfit su yos állapotban szállítottak be a bihormegyei kórházba

Oradea, szeptember 11.
Megdöbbentő haláleset tartja igazságnak a Tileagd melletti fegyő Picleu község lakosságát. Még a múlt hét folyamán történt, hogy az egyik picleui gazdálkodó Balázs János tehene megbetegedett. Hogy ne károsodjon, a beteg állatot levágta, húsát pedig kimérte a falusiak között. Balázs Jánosné darabolta fel a beteg állat húsát és közben megszúrta a kezét. Nem tulajdonított fontosságot az esetnek, de másnap

hirtelen rosszul lett, két napig iszonyú kínok között fetrengett, míg hétfő reggelre meghalt.

Ekkorára azonban már három súlyos megbetegedés történt a faluban. Luca Mihály, Ciuciu Pavel és Muha József betegedtek meg, akikről kiderült, hogy a beteg tehén húsából ettek. A három embert behozták a bihormegyei kórházba, ahol megállapították, hogy

a tehén, amelynek húsát elfogyasztották, lépfenés volt.

Az orvosok mindent elkövetnek, a betegek megmentésére, amihez azonban sok remény nincs.

Drágul a ruházódás

Az augusztusi index szerint az áremelkedési folyamat ebben a hónapban is tovább tartott. Egyedül az élelmiszerekkel tapasztalható némi olcsóbodás, míg a ruházati cikkekkel a drágulási folyamat nem állott meg. Különös jelentős áremelkedés tapasztalható — a kávét kivéve — az importcikkekkel. A megélhetés az indexszámok összehasonlítása alapján 33-szor volt drágább 1935 augusztusában, mint 1916 augusztus havában. 1935 áprilisban például ez az arány csak 31 volt, míg a múlt év októberében 30.15. Az árak emelkedése nemcsak a drágulást, de a nagy tömegek vásárlóképességének és ezzel egyidejűleg az üzleti forgalomnak is csökkentését jelenti.

Eltűnt egy seleusi asszony

Oradea, szeptember 11.
Nem mindennapi ügyben folytat nyomozást a helybeli rendőrség. Vargha Lajos seleusi földműves tett jelentést a rendőrségnek, hogy felesége, Polgár Juliska eltűnt hazulról és öt gyermekével magára hagyta. Az asszony egyszer már eltűnt hazulról és több hét után került vissza. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Meghalt Fekete Adolf oradeai kereskedő, aki a múlt héten ongyilkosságot követet el

Oradea, szeptember 11.
Beszámoltunk pár nappal ezelőtt arról, hogy Fekete Adolf oradeai kereskedő Miron Pompiliu 1. szám alatti albérleti lakásán megmérgezte magát. Feketének a háború alatt és után jól menő üzlete volt a Regina Maria téren, de a gazdasági válság őt sem kímélte meg. A kereskedő tönkremenés és attól fogva bármibe fogott, semmi sem sikerült neki. Pár évvel ezelőtt selyem csempe miatt hat hónapra ítélték. Később trafikot nyitott az Avram Jancu utcában, amely azonban szintén nem biztosította meg élhetését. A nyomorba jutott ember ekkor családjától is külön költözött, míg a múlt héten nagymennyiségű mérget vett be.

Feketét válságos állapotban vitték be a kórházba, ahol minden orvosi ápolás dacára is tegnap éjjel kiszorodott. A tragikus sorsú kereskedő temetése szerda délután négy órakor ment végbe a Dorobanti-lor uti izr. temető halottas házából nagy részvét mellett.

Súlyos büntetések Simleul Silvaniein a betegsegélyző bélyegek hiánya miatt. A betegsegélyző egyik ellenőre a napokban Simleul Silvaniein járt és megállapította, hogy az iparosok egyrésze nincs beiratkozva a betegsegélyzőbe, de azok is, akik tagjai a betegsegélyzőnek, nem rótták le a kötelező bélyegilletéket. Emiatt azután 50—60 ezer lej bírsággal sújtotta az iparosokat. Papp János, az Ipartestület elnöke kijelentette, hogy Ipartestület tiltakozását jelenti be a bírságok ellen, sőt egyetemlegesen állást foglal az iparosok kötelező betegsegélyzői tagsága ellen, amit memorandumba foglalva juttat el az illetékes hatóságokhoz.

Időjárás

Gyenge légáramlás, egy-két helyen, inkább csak keleten — záporosó. Kevesebb felhőzet a mélyebb fekvésű helyeken hajnali köd. A nappali hőmérséklet tovább emelkedik, az éjjeli lehűlés gyengül. A szép idő valószínűleg néhány napig eltart.

Beszélt az angol külügy-miniszter a Népszövetség ülésén

Laval csütörtökön szólal fel

Genfből jelentik: Szerdán délelőtt háromnegyed 11 órakor nyílt meg a Népszövetség folytatólagos ülése. A szerdai ülési órási érdeklődés előzte meg. Hatalmas tömegek hullámoztak az uccákon és nagyon sok volt azoknak a száma, akik már nem fértek fel a tanácssterem karzatára.

A szerdai ülést Benes elnök, Csehszlovákia külügyminiszterének bevezető szavai nyitották meg. Benes bevezető beszédében bejelentette, hogy a Népszövetség elnökségének döntése alapján, Litvinov orosz külügyi népbiztost is bevették az elnöki bizottság tagjainak sorába. Benes beszámolója után Sir Samuel Hoare angol külügyminiszter beszédére került a sor.

Sir Samuel Hoare beszédében rámutatott arra, hogy a Népszövetség történetében még sohasem fordult elő oly nagyfontosságú ülés, mint a most összeült 16. közgyűlés. Súlyos pillanat előtt áll a Népszövetség. — mondotta Hoare — és éppen ezért rendkívül nagy óvatossággal és körültekintéssel kell munkáját az olasz-abesszin vi-

szály ügyében elvégezze. A helyzet tisztázásának érdekében a Népszövetség tagjainak nyílt, őszinte, barátságos és meggyőződéses békepolitikájára van szükség.

— A nehéz helyzetet — folytatta tovább az angol külügyminiszter — semmi esetre sem lehet feszült légkörben, kardcsörtetések közepette letárgyalni. A nyugodt és szenvedélymentes tárgyalásokhoz feltétlenül békére van szükség.

Beszédének további során kitért az olasz-abesszin viszály nagyvonalakbani ismertetésére is és annak a véleményének adott kifejezést, hogy nem csodálkozik azon, hogy Abesszinia a Népszövetséghez fordult védelemért Olaszország keletafrikai törekvéseivel szemben, mert a gyengébb államok biztonságaiknak védelme céljából mindig az erősebbekhez fordultak.

Hoare beszámolója után az ülést felfüggesztették. Laval francia miniszterelnök beszédét csütörtökön mondja el. Ezt megelőzőleg még Aloisi báró olasz megbízottal folytat ismét tanácskozásokat.

Hitler kiáltványa a nürnbergi nácikongresszushoz

Nürnbergből jelentik: A német nemzeti szocialista munkásság gyűlést tartott, amelyen Wagner munkásvezér felolvasta Hitler kancellárnak erre az alkalomra írt kiáltványát. A kiáltvány a nemzeti szocialista munkásság gyűlését a szabadság nagy gyűlésének nevezi, majd ismerteti a nemzeti szocialista párt utóbbi éveiben megvalósított programpontjait.

— A hatalom átvétele óta — írja a kiáltvány — a birodalom öt millió embernek adott munkaalkalmat és Németország sem védtelen játékszere már a szomszédos nagy hatalmaknak. Az ismét erőssé tett német nemzetnek az a célja, hogy békében és barátságban éljen szomszédaival.

— Októberre halasztották a pénzügyi tisztviselők nyelvvizsgáját. Ismeretes, hogy a pénzügyminiszter szeptember 14-re nyelv vizsgára rendelte be az összes kisebbségi pénzügyi tisztviselőket. Tegnap távirat érkezett a pénzügyigazgatóságra, amely közölte, hogy a miniszter a vizsgát október 14-re halasztotta.

— Jelvényeket kapnak a városi tanácsosok. A belügyminiszter értesítette a város vezetését, hogy a közeli napokban elküldi a városi tanácsosok és a polgármesterek részére külön e célra készült jelvényeket.

Mozgósírházak műsora:

Apolo Mozgó
Csak nekem dalolj.
Heyman Szinkör
KOZAKOK.
Borneói kaland

APROHIRDETÉSEK

Allandó alkalmazást nyer románul beszélő pénztárosnő megfelelő óvadékkal. Cim a kiadóban. 3721

Román konyhát értő és románul tudó mindenes szakácsné 15-ére felvétetik. Str. Printul Carol 7. I. emelet Szenes. 3723

Boltiszolga értelmes és megbízható a ki csomagolni tud, felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 3725

Szobalányt éves bizonyítvánnyal azonnalra felveszek. Plesz hentesüzlet. 3729

Lapkihordót bevezetett helyre fix záttással felvesz a Friss Ujaág. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 3723

Vásári cipészsegéd felvétetik. Strada Vlahuta 34. 3723

Nyomdász tanuló felvétetik. Pásztor-nyomdában, Oradea.

Bevezetett helyre jó keresettel gyakorlott ujságárust felveszünk. Jelentkezni igazoló irásokkal a kiadóhivatalban.

Uriember keres jobb háznál a központban október 1-ére bntorozott szobát teljes ellátással, esetleg fürdőszoba használatl. Cimeket a kiadóba. 3716

Eladó kifogástalan jó női Central Bobbin varrógép. Cim a kiadóban. 3703

Alig használt női 36-os finom cipők eladók. Cim a kiadóban.

— Kereskedők, Iparosok figyelmébe! Előírás szerinti Journal és In entar könyvek, adónyomtatványok, Registru Special könyv és iverk kaphatók Pásoc Ede papirkereskedésében Piata Mihai Viteazul 4.

Eladó egy dagasztó vasteknő 5 méter hosszú és egy feladó gép. Özv. Schupiter Miklósné, Reghin. 3720

Jó házból fű tanulóknak fizetéssel felvétetik. London divatruház, Regele Ferdinand 2. 3721

Az Erdélyi Magyarság terjesztésére keresünk az ország minden városában és községében megbízható ügyes egyéneket. Ajánlatot kérünk a kiadóhivatalhoz intézni.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA
Telefon: 386.

Nem lesz per az Aszódi hagyaték miatt

Kiegyeztek az örökösök

Elsőnek számoltunk be arról, hogy az elhunyt Aszódi Mihály szegénysorsu féltestvérei perrel készültek megtámadni az özvegyet azon a címen, hogy nem engedte férje betegágyához Fuchs főrabbit, és Ciurdariu közjegyzőt, akik előtt végrendelkezni akart. Megírtuk azt is, hogy a temetésen Fuchs Benjámint főrabbi gyászbeszédében

a koporsó mellett szólította fel az örökösöket hogy egyezzenek ki egymással. A felszólításnak fogantja is lett, mert — mint értesülünk, Aszódi Mihály özvegye

másrészt pedig Aszódi Mihály budapesti nővérei kiegyeztek a hagyatékra igényt tartó Aszódi fivérekkel. Az egyezséget most foglalkoztatás irásba az ügyvédek és annak részletei természetesen nem kerülnek nyilvánosságra, anyi azonban bizonyos, hogy a per megindítására nem kerül sor.

A megegyezéstől függetlenül az üzlet felleltározása zárt ajtók mögött tovább folyik és csak annak befejezése után döntenek arról, hogy fenntartják-e vagy eladják az üzletet.

Százlejes gyárat lepleztek le Bihormegyében

Bizalmas forrásból nyert értesülés alapján az oradeai rendőrség tudomására jutott, hogy Vascau község szomszédságában nagyarányú pénzhamisító gyár működik. A bizalmas értesülés alapján a rendőrség jelentést tett az oradeai ügyészségnek. Az oradeai ügyészség vezető ügyészének intézkedése alapján azután az oradeai rendőrség büntügyi osztálya részéről Cherebetiu komiszár szerdán délután ki is utazott Vascau

községbe, hogy a kibocsátott vizsgálóbírói engedély alapján mertarthassa a házkutatást. Hír szerint a vascaui pénzhamisítók rendkívül ügyes módszerrel igen jól sikerült száz lejes ércpénzeket készítettek és a vásárok alkalmával hozták őket forgatamba. A rendőrség a nyomozás érdekében való tekintettel a pénzhamisításra vonatkozólag többet nem hozott nyilvánosságra.

Felrobbant a Japán felé startoló román repülőgépe

A pilóták ejtőernyővel megmenekültek

Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, Papana és Popisteanu neves román repülő Japánba tervezték repülőutat, aminek kiviteléhez hosszas huzavona után szerdán láttak hozzá. Alig indult el azonban a két katonai pilóta a repülőállomásról, mikor

mintegy 3 kilométernyi ut után a repülőgépük felrobbant. A két pilótának ejtőernyő segítségével a csodával határos módon sikerült a biztos halálból megmenekülni. A vizsgálatot bevezették.